

Museum en Zeeaquarium

Delfzijl

Waarschijnlijk kennen weinigen van ons het *Museum en Zeeaquarium* te Delfzijl.

Ikzelf kende het in ieder geval niet, sterker: ik had zelfs nog nooit Delfzijl bezocht in het uiterste Noord-Oosten van ons land!

Het is een charmant streekmuseum, met zeer uiteenlopende thema's: geologie, archeologie, schelpen, scheepvaart en een zeeaquarium, dit alles gerelateerd aan de streek rond Delfzijl.

Zo is er een complete hunebed te bewonderen (de 'meest Noordelijke van Nederland').

De schelpen zijn heel aanschouwelijk *dichotomisch* opgesteld, dat wil zeggen: er wordt telkens een tegenstelling benadrukt, zoals geribbeld/glad, kleurloos/gekleurd en nog vele andere aspecten.

Het zeeaquarium met vele manshoge bakken maakte op mij zelf een wat beklemmende indruk (ik had net op TV soortgelijke bakken gezien in de film *The Matrix*). De bewoners waren vissen uit de Eems-monding en Waddenzee (ook zeeroggen), die bij overlijden door de plaatselijke vishandelaar worden vervangen.

Bij de geologie afdeling maakten de uitgebreide basalt-opstelling, de druipsteengrotten en de fraai geletterde explicaties met figuren op plexiglas panelen grote indruk.

Niet te geloven, dat dit professionele resultaat voornamelijk bereikt is en bijgehouden wordt door een groep enthousiaste vrijwilligers.

Hoe kwamen wij daar?

IJzebrand had tijdens een reünie de contacten met een vroegere Rotary vriend hernieuwd, die als vrijwilliger werkt bij dit museum

in Delfzijl. Deze voormalige directeur van de grote, in Delfzijl gevestigde rederij Wagenborg, is met name betrokken bij de scheepvaart afdeling binnen het museum. Het is dus niet verwonderlijk dat een deel van de scheepvaartcollectie in het museum gewijd is aan de geschiedenis en de vloot van rederij Wagenborg. Maar er zijn nog diverse andere nautische zaken te bewonderen. Vele scheepsmodellen staan hier opgesteld, van vissersschepen tot loodsboten, zeetjalken tot libertyschepen, zeil, stoom en zelfs een roei-jolletje schaal 1:1. Er is ook een grote collectie schilderijen op zeevaartgebied. Diverse scheepsattributen worden getoond, zoals de canvas trechter die als stormanker wordt gebruikt (nog steeds!), een compleet duikerpak met handbediende luchtpomp, of de gloeilampen van enkele duizenden Watts uit de vuurtoren.

Navigatie-instrumenten

En dan natuurlijk de navigatie-instrumenten, waarvan vele voorwerpen uit de voormalige zeevaartschool komen: een fraaie demonstratie opstelling voor het compenseren van het scheepskompas, verder een octant en sextanten, een propellerlog, een zeer oude zeekijker, zeekaarten met passer

en parallellinaal en nog veel meer.

Deze navigatiecollectie wordt tot september 2005 tijdelijk uitgebreid met een aantal rekenmiddelen uit de collectie van IJzebrand en mijzelf. Hieronder bevinden zich een aantal "STD" rekenlinialen (ofwel "speed/time/distance" op een logaritmische schaal en schuif, maar zonder looper), waarbij enkele ook een schaal hebben voor de berekening van zeemijl per lengtegraad voor een instelbare breedte.

Ook zijn er enkele koersdriehoek instrumenten bij, waaronder de op een luchtvaart "Flight Computer E-6B" gelijkende Aristo Naviat: alleen de snelheden zijn wat naar beneden bijgesteld.

Een aantal rekenlinialen hebben schalen om een afstand te berekenen uit de bekende hoogte van een mast of vuurtoren, en de met een sextant gemeten verticale hoek tussen top en horizon.

En natuurlijk leverden wij ook, lest best, een Gunterliniaal, een ivoren proportionaalpasser à la Gunter, en bijbehorende steekpassers.

IJzebrand en ik hebben een uiterst genoeglijke dag beleefd aan de reis naar Delfzijl, de rondleiding door het museum, en de overdracht van onze uitleenobjecten die een goede aanleiding vormden om een paar uur te praten en informatie uit te wisselen over de meer bijzondere voorwerpen. Tijdens de middagpauze werden we gastvrij opgenomen in de koffiekruik van alle vrijwilligers, een kleine 20 in getal, die aan een lange tafel een zeer geanimeerde conversatie voerden en tussendoor nog wat zaken regelden: een leuke en enthousiaste groep.

Alle Kringleden...

Alle Kringleden kunnen deze tijdelijk uitgebreide navigatie-expositie bezoeken tot september 2005. Daarnaast is

het "Museum en Zeeaquarium", met al zijn thema's, op zich al een goede reden om Delfzijl eens met een bezoek te vereren.

Het is te vinden aan de Zeebadweg 7a, een paar honderd meter van het station.

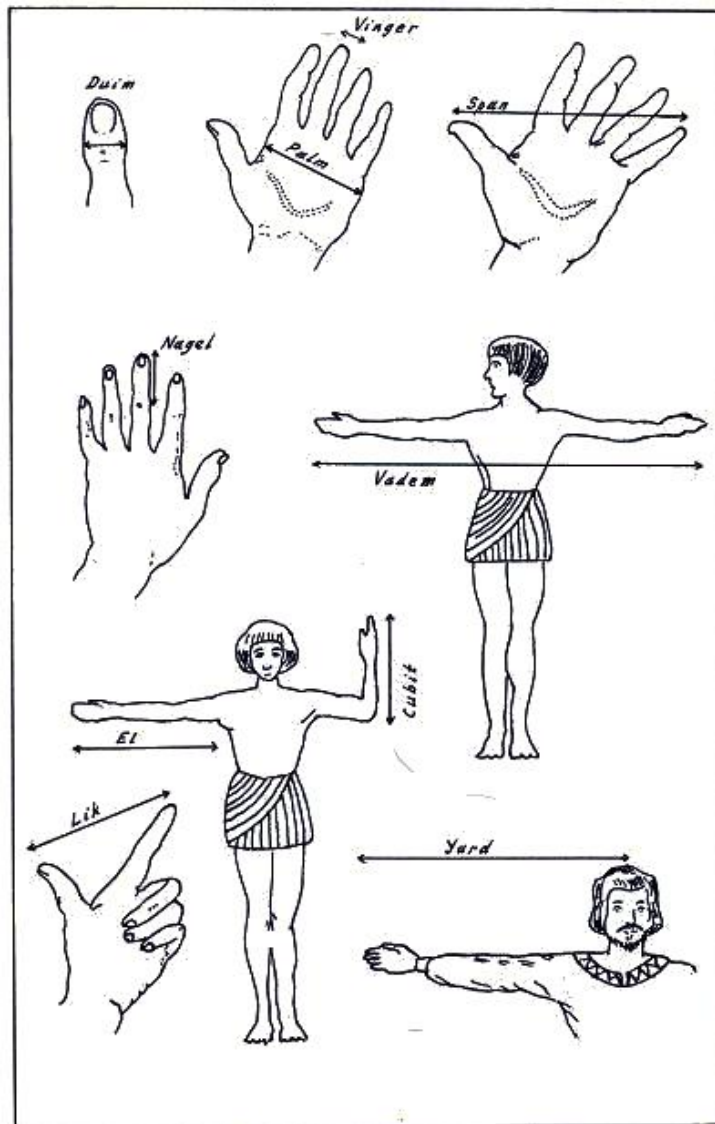
Op internet zie: <http://www.museum-zeeaquarium.netspirit.nl/museum-zeeaquarium/>

De afbeeldingen hiernaast illustreren de herkomst van een aantal oude maten.

uit: **Metten met maten** – Vademecum van veertig eeuwen door A.J. Daub
De Walburg pers Zutphen, 1974
ISBN 906011.362.4

Opmerking:
In de begeleidende tekst wordt gezwegen over de maat 'lik'.

En:
Zou 'Lik op stuk krijgen/geven' iets met deze maat te maken hebben?

FIGUUR 3. Maten ontleend aan het menselijk lichaam.

Chris Hakkaart meldt:

Onlangs heeft Ir. Ch. Wolff een lezing gegeven bij *Histechnica*, gebaseerd op één, die hij hield ter gelegenheid van zijn pensionering. Hij ging er mee akkoord dat – deze naar mijn mening bijzondere voordracht - in de MIR werd gepubliceerd. Er zijn geen plaatjes bij, doch de tekst is interessant genoeg. Het betreft een verhandeling over de *meter* in de ruimste zin van het woord. De tekst is in de engelse taal, wat voor de meeste onder ons geen probleem zal vormen. Omdat vertalen een hele klus is, is daar vanaf gezien. De tekst is door mij op enkele punten geredigeerd voor publicatie in de MIR. Hoewel het is een lang artikel is, leek inkorten me geen goede optie gezien het leerzame en interessante karakter van het hele verhaal. Met dank aan Ir. Ch. Wolff.

Chris Wolff – The Measure of All Things ...